

Проведений порівняльний аналіз злочинів та інших незлочинних правопорушень у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху приводить до висновку, що злочини, пов'язані з використанням автотранспорту відрізняються від інших правопорушень (адміністративних, дисциплінарних, цивільно-правових) за ознаками: суспільної небезпеки вчиненого діяння; протиправності; суспільно-небезпечних наслідків вчиненого діяння; специфічності органів, які мають право застосовувати той або інший вид відповідальності; особливостей застосовуваних заходів правового впливу.

УДК 34.096 (043.2)

Іванова В., студентка,
Дніпропетровський національний університет
імені Олеся Гончара, м. Дніпропетровськ
Науковий керівник: Літвін О. П., к.ю.н., доцент

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ЩОДО ВДОСКОНАЛЕННЯ РОБОТИ ЮРИДИЧНИХ КЛІНІК В УКРАЇНІ

Близько шістдесяти років тому в США з'явилася ідея введення на юридичних факультетах вищих навчальних закладів практичного курсу, який би надавав можливість студентам практично застосовувати свої знання, які вони отримують на теоретичних курсах, і паралельно надавати кваліфіковану юридичну допомогу тим верствам населення, які не в змозі заплатити за юридичні послуги у вирішенні своїх проблем. З часом цей курс став дуже популярним не тільки серед університетів, але й серед населення. Люди почали звертатись до цих закладів за допомогою в юридичних питаннях у різних галузях суспільного життя.

Юридична клініка є структурним підрозділом вищого навчального закладу III - IV рівнів акредитації, що здійснює підготовку фахівців за напрямом «Право», і створюється як база для практичного навчання та проведення навчальної практики студентів старших курсів [1]. Сьогодні юридичні клініки існують у всьому світі. Вони виконують часто різні завдання і мають суттєві відмінності та особливості.

Відрізняється і структура юридичних клінік. Одні створюються при вузах і на їх базі, інші працюють відокремлено. Практично більшість юридичних клінік світу діють нині на базі вищих навчальних закладів. В Україні перша юридична з'явилася в 1996 році. Це юридична клініка Київського національного університету імені Тараса Шевченка [2, с. 27].

Нині в Україні на базі провідних юридичних вузів успішно працюють клініки правової допомоги, де силами студентів старших курсів надається безоплатна кваліфікована допомога малозабезпеченому населенню.

Юридична клініка виникла в результаті осмислення суспільством, того факту, що отриманні студентом теоретичні знання, які не мають практичного закріплення, нічого не важать. Викладання теорії, навіть найкращими спеціалістами, не може забезпечити всього комплексу знань і, особливо, навчити застосовувати їх на практиці.

Основою функціонування юридичних клінік є поєднання інтересів громадян, що потребують правової допомоги і які неспроможні оплатити послуги юриста, та студентів, зацікавлених в отриманні практичних знань, що сприяють у майбутньому їх працевлаштуванню і кар'єрі. Студенти-консультанти проводять усні консультації, складають позовні заяви, апеляційні, касаційні скарги, звернення до органів державної влади, здійснюють представлення інтересів громадян у судових інстанціях тощо [3].

При створенні юридичних клінік в Україні, перш за все робився акцент на задоволення потреб суспільства у сфері правової допомоги та просвітницької діяльності, в майбутньому розширюючи залучення можливостей та потенціалу вищих навчальних закладів. Відтак стало зрозуміла складність започаткування Програми на перших етапах. Це можна було побачити у нерозумінні вузами суті та призначення юридичних клінік. Є й сьогодні проблеми започаткування та вдосконалення роботи юридичних клінік – відсутність, недостатність належного фінансування їх діяльності. Ентузіазм сподвижників ідеї та матеріальна підтримка міжнародних донорів не дали Програмі зупинити свій поступальний розвиток. Лише після перших ефективних 5 років діяльності юридичних клінік вони довели органам влади, що вони можуть гідно і якісно працювати у даній сфері [3].

Основними завданнями юридичної клініки є: надання студентам юридичної клініки можливості набуття навичок практичної діяльності за фахом; створення місць для проходження студентами навчальної та виробничої практики; надання громадянам соціально вразливих верств населення суспільства безоплатних юридичних консультацій; проведення заходів з правової освіти населення; забезпечення можливості спілкування студентів під час навчального процесу з фахівцями-практиками судових і правоохоронних органів, інших державних органів та органів місцевого самоврядування з питань їх діяльності; створення ефективного механізму обміну інформацією між населенням, засобами масової інформації та юридичною клінікою, що дозволить оперативно реагувати на практичні потреби громадян; створення належних умов для набуття громадянами

знань про свої права, свободи і обов'язки; широке інформування населення про правову політику держави та законодавство; забезпечення вільного доступу громадян до джерел правової інформації; вдосконалення системи правової освіти населення, збереження та розвиток вітчизняних традицій у цій сфері; утвердження гуманістичних правових ідей, загальнолюдських та національних правових цінностей, високих моральних засад у суспільному житті; сприяння самоосвіті населення з питань права і держави; забезпечення відкритості правової інформації, доступу всіх верств населення до її джерел.

Не зважаючи на досягнення попередніх років, необхідно постійно підвищувати, вдосконалювати роботу юридичних клінік. Перш за все необхідно вдосконалювати навчальні програми для юридичних клінік з їх наступної реалізацією у навчальних планах й закріплення на рівні Міністерства освіти та науки України. Необхідно на державному рівні підвищувати ефективність праці Міжвідомчої робочої групи. Треба відзначити необхідність повномасштабного реєстрування Асоціацій юридичних клінік, що надасть їй статус всеукраїнського професійного об'єднання і звісно призведе до розширення її можливостей у фінансовій, господарській та організаційній сфері. Підтримка загальноукраїнського веб-сайту дасть можливість для оперативного обміну інформацією. Періодичне видання та його розвиток дасть можливість більш повно представляти юридичні клініки на державному рівні. Вагомим кроком в удосконаленні роботи юридичних клінік є налагодження співпраці з офісом Омбудсмена й використання його можливості у практиці юридичних клінік. Всі ці та багато інших заходів дадуть змогу працювати юридичним клінікам більш ефективно й досконало.

Тенденції розвитку юридичних клінік підтверджують, що вони більш спроможні, у порівнянні з державними організаціями, ефективно забезпечити реалізацію права, закріпленого ст. 59 Конституції України, надання безкоштовної правової допомоги громадянам України.

Література

1. Про затвердження Типового положення про юридичну клініку вищого навчального закладу України: наказ Міністерства освіти і науки України від 03.08.2006 № 592 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0956-06>
2. Молдован В. В. Юридична клініка: навч. посіб. / В. В. Молдован, Р. С. Кацавець. – К.: «Центр учбової літератури», 2007. – 224 с
3. Юридичні клініки в Україні: роль, завдання та організаційно-правові засади: Посібник / За ред. М. В. Дулеби. – Вид. 2-ге. – К.: «МП Леся». – 2004. – 120 с.